

Bilaga till sak SPR s 03/2023

**Handlingsplan
Samiskt parlamentariskt råd
21.9.2023 – tills nästa rådsmöte**

Samiskt parlamentariskt råds handlingsplan för kommande period

1. Inledning

Från och med 20.9.2023, och minst 16 månader framåt, till 20.1.2025, har Sametinget i Finland ordförandeskapet för Samisk parlamentarisk råd (SPR) Perioden kan förlängas efter behov. Sametinget i Norge övertar ordförandeskapet efter det. Sekretariatsansvaret följer ordförandeskapet (Arbetsordning 6). Sametingen i Sverige og Norge ska under perioden ha minst en person i administrastionen som ska fungera som kontaktperson.

Följande områden i handlingsplanen prioriteras särskilt:

- Samisk parlamentarisk råds verksamhet - organisation och finansiering (2.1)
- Samiska språk (Målet är att Nordiskt kunskaps- och resurscentrum, Giellagáldu, blir permanent basis (2.2)
- Nordiska samekonventionen (Sametingsrådet är måna om att få till stånd en konvention för vilken det finns ett brett professionellt och politiskt stöd och önskar få några men ändå viktiga ändringar i förslaget till konventionstext) (se 2.3))
- Samordning av sametingsvalen i Finland, Norge och Sverige (2.4)
- Identifiera konkreta gränshinder i samiska områden, med syfte att undanröja och bekämpa gränshinder som hindrar samarbete i samiska områden (2.5)
- Gränsöverskridande samarbete kring gemensam strategi i rovdjurspolitiken. (2.6)
- Uppföljning av slutdokumentet från FN:s World Conference on Indigenous Peoples (WCIP), bl.a. verka för att urfolkens folkvalda organ kan delta i möten i FN-systemet i egen kapacitet. (2,12) (2.14)
- Stärka samernas rättigheter att delta i EU (2.9)
- Resursutnyttjande, klimat och miljö (2.12)

<p>Handlingsplanens punkt 2.1 FINANSIERING OCH ORGANISERING</p>	<p>MÅL Bevara Sametingets samverkans via Samiskt parlamentariskt råd</p>
<p>Beslut och åtgärder:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Det finns behov att stärka villkoren för Samisk Parlamentarisk Råd ramvillkor både till finansiering av det och till kansliet/administrationen, • Överväga om det är behov för revidering av Arbetsordning och Samarbetsavtalet • De enskilda sametingen startar en process för att stärka all samisk demokrati. SPR som organ måste göras kapabelt att representera det samiska folket. Därför måste sametingen hitta lösningar och resurser så att detta mål uppnås
<p>Ansvarig:</p>	<p>Samtliga Sameting</p>
<p>Handlingsplanens punkt 2.2 SAMISKA SPRÅK</p>	<p>MÅL Att stärka användningen av samiska språk</p>
<p>Beslut och åtgärder:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nordisk fag- og ressurscenter for samisk språk, samisk Giellagáldu, inrättas på permanent basis • FN:s internationella årtionde för urfolksspråk 2022-32 – delta i förberedelserna inför IDIL 2022-32 i samarbete med andra.
<p>Ansvarig:</p>	<p>Sametinget i Norge</p>
<p>Handlingsplanens punkt 2.3 NORDISK SAMEKONVENTION</p>	<p>MÅL: Nordisk samekonvention antas av de nordiska länderna och Sametingen</p>
<p>Beslut och åtgärder:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Förslaget behandlas nu av ländernas regeringar och sameting. Samisk parlamentarisk råd är arbetar för att få till en konvention som det finns ett brett politiskt stöd för och vill få några, men ändå viktiga, ändringar i förslaget till konventionstext.
<p>Ansvarig:</p>	<p>Samtliga Sameting</p>
<p>Handlingsplanens punkt 2.4 SAMORDNING AV SAMETINGVALEN</p>	<p>MÅL Samordning av sametingsvalen</p>
<p>Beslut och åtgärder:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • SPR rekommenderade att Sametingen behandlar ärendet internt. Sametinget i Sverige och Sametinget i Finland har behandlat ärendet, det återstår fortfarande för Sametinget i Norge att behandla det.

	<ul style="list-style-type: none"> • SPR arbetar vidare med ärendet och lägger om möjligt fram ärendet fram för sameparlamentarikerkonferensen.
Ansvarig:	Samtliga Sameting
Handlingsplanens punkt 2.5 GRÄNSHINDER I SAMISKA OMRÅDEN	MÅL Förebygga gränshinder
Beslut och åtgärder:	<ul style="list-style-type: none"> • Följa arbetsgruppens rekommendationer. • Inrätta ett samarbetsorgan (Gränssamarbetsforum) och delta i dess förverkligande
Ansvarig:	Samtliga Sameting
Handlingsplanens punkt 2.6 GEMENSAM ROVDJURSPOLITIK	MÅL Gränsöverskridande samarbete kring gemensam strategi inom rovdjurspolitiken
Beslut och åtgärder:	<ul style="list-style-type: none"> • Följa upp rekommendationerna från kommittén. • Genomföra en utvärdering av finska, norska och svenska systemen
Ansvarig:	Sametinget i Finland
Handlingsplanens punkt 2.7 GEMENSAM RESURSFÖRVALTNING I DEATNU/ FELLES RESURSSFORVALTNING TILL DEATNU	MÅL: Fremme felles administrasjon for fiske i Tanavassdraget
Beslut och åtgärder:	<ul style="list-style-type: none"> • SPR underlättar en gemensam samisk värdegrund genom att etablera en gemensam förvaltning för fisket i Tana vattendrag • Sametinget i Norge värderar om det finns behov av att utse en speciell grupp för värdegrundsarbete
Ansvarig:	Sametinget i Norge
Handlingsplanens punkt 2.8 SAMISKA NATIONALSYMBOLER	MÅL: Förvalta och utveckla samiska nationalsymboler
Beslut och åtgärder:	<p>Anta riktlinjer för att förvalta samiska nationalsymboler</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anta riktlinjer för användande av samiska nationalsymboler • Parlamentarikerkonferensens uttalande 2023 att styrka 22 Samekonferensens beslut att välja Sámi eatnan Duoddariid till nationaljojk. • Samerådet har föreslagit en utvärdering av nämnden för nationalsymboler - delta i utvärderingen

Ansvarig:	Sametinget i Sverige
Handlingsplanens punkt 2.9	MÅL: Stärka Samisk parlamentarisk råds närvaro i EU
Beslut och åtgärder:	<ul style="list-style-type: none"> • Främja SPR:s ansvar för EU kommunikationen i Bryssel • SPR ingår ett samarbetsavtal med Europa-parlamentet • SPR främjar Europeiska unionens interna urfolkspolitik ja färdigställandet av handlingsprogrammet
Ansvarig:	Sametinget i Finland
Handlingsplanens punkt 2.10 SMÅBARNFOSTRAN- BARNEHAGER- FÖRSKOLOR/UTBILDNING	MÅL: Stärka samisk småbarnsfostran-Barnehager-förskolor och utbildning.
Beslut och åtgärder:	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennom et grenseoverskridende samarbeid utvikle et felles samisk verdi- og prinsippgrunnlag for barnehage og skole. Prosjektets hovedmål er å avklare hva filosofien om samisk barnehagepedagogikk/ småbarnspedagogik og didaktikk er. Samisk utdanning, språk, kultur og tradisjonell kunnskap skal transformeres til ny og moderne tid, og danne grunnlaget i filosofien om samisk barnehagepedagogikk/ småbarnspedagogik. • Initiera och utveckla en gemensam produktion av läromedel.
Ansvarig:	Sametinget i Norge
Handlingsplanens punkt 2.11 KULTURARV OCH ÁRBEDIEHTU/ TRADITIONELL KUNSKAP	MÅL: Utforme en felles samisk tilnærming for forvaltning av samisk kulturarv og tradisjonell kunnskap, utifra behov og metoder for beskyttelse av dette.
Beslut och åtgärder:	<p>Beslut:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Utifrån den gemensamma viljeinriktningen utveckla ett bärkraftigt och etiskt nyttjande av samiskt kulturarv och traditionell kunnskap, och ett verkningsfullt skydd som säkrar samernas självbestämmande över sitt eget kulturarv och sin traditionella kunnskap. Utifrån den gemensamma viljeinriktningen säkerställa samiskt kulturarv och traditionell kunnskap, språket, traditionella näringar och kulturen för framtiden. 2. Samiskt parlamentariskt råd ska i samråd med det samiska samhället kartlägga det samiska kulturarvets och den traditionella kunskapens gemensamma rättsprinciper och riktlinjer, och hur skyddet ser ut efter nuvarande lagstiftning och internationella konventioner, och utforma

	<p>en förvaltning av det gemensamma samiska kulturarvet och traditionell kunskap som bygger på denna kartläggning. Att styrka förvaltningen främjar samarbetet med externa aktörer eftersom innehållet i samisk självbestämmande, och riktlinjer för nyttjande av kulturarv och traditionell kunskap blir värderade i ett gemensamt nordiskt perspektiv.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Kartlägga Sametingens politiska ståndpunkt vad gäller självbestämmande, skyddande och nyttjande av samiskt kulturarv och traditionell kunskap. 4. Kartlägga i vilka frågor som rör självbestämmande, skydd och nyttjande av samiskt kulturarv och traditionell kunskap, Sametingen redan nu innehar en gemensam ståndpunkt. 5. Kartlägga i vilka frågor politiska ståndpunkt särskilt behövs, med tanke på verksamheter, lagstiftningsarbete och internationella processer i samband med kulturarv och traditionell kunskap. Med det menas att man aktivt söker svar på frågeställningar som uppstår när kulturarv och traditionell kunskap blir objekt för forskning och annan verksamhet, och i lagstiftningsprocesser i olika stater och internationella forum (bl.a. WIPO, Unesco, CBD). Målet torde vara att sametingen i alla tre stater har samma ståndpunkt och viljeinriktning i dessa frågor. 6. Utifrån dessa punkter enas om en gemensam ståndpunkt om självbestämmande för innehåll, skydd och nyttjande av kulturarv och traditionell kunskap. 7. Utforma en skyddsstrategi och bilda ett förvaltningsorgan för det samiska kulturarvet och traditionell kunskap/árbediehtu. 8. Insamla och utforma principer för förvaltningen av kulturarv och traditionell kunskap. 9. Initiera ett tre-årigt projekt för att genomföra målen. 10. Organisering av detta tre-åriga projekt: <ul style="list-style-type: none"> - Utnämna en politisk styrgrupp som leds av SPR, som håller regelbundna arbetsmöten. Styrgruppen ska bjuda in samiska kunskapsbärare av árbediehtu, näringsidkare, experter på kulturarv, och andra samiska aktörer som representerar större samiska grupper. - Bilda en arbets-/faggrupp som leds av en projektledare, och som genomför detta tre-åriga projekt. <p>I projektet har man möjlighet att nyttja extern expertis i olika juridiska eller ämnesfält.</p>
<p>Ansvarig:</p>	<p>Samtliga Sameting</p>

<p>Handlingsplanens punkt 2.12 RESURSNYTTJANDE, KLIMAT OCH MILJÖ</p>	<p>MÅL: Övervaka olika internationella processer</p>
<p>Beslut och åtgärder:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Övervåke ulike nasjonale og internasjonale prosesser angående utnytting av naturressurser i samiske områder og i nordområdene generelt. • Gjennomføre intensjonene i artikkel 8(j) i konvensjonen om Biologisk mangfold i Finland, Norge og Sverige. • Delta aktivt på partsmøtene (Conference of the Parties(COP)) under FNs rammekonvensjon om klimaendring /United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC), deriblant i arbeidet med plattform for urfolk og lokale samfunn/Indigenous peoples and local communities. • Samisk Parlamentarisk råd arrangerer Klimakonferanse i 2023/2024, der formålet er å lansere synspunkter og styrke samenes og urfolkens posisjon. • Samisk Parlamentarisk råd skal undersøke og fremme den samiske reindriftens behov og interesser i forhold til klimaendringer, særlig tilpasning og økonomiske ressurser • Fremme permanent urfolksorgan i CBD-systemet (nåvørende 8j-bargojoavku). • SPR styret jobber videre med strategier for å følge opp klimaendringene, styret ser på organisering av arbeidet med klimaendringen. Dette arbeidet bør også se på om det er mulig å få statene til å etablere et klimaendringsfond for Sápmi. • 12 att/hur SPR ska stötta samiska folkets möjligheter att påverka exploatering och grön omställning på samiska marker. • att/hur SPR ska arbeta för att samiska rättigheter och rättsprocesser ska erkännas av stater och samhällena.
<p>Ansvarig:</p>	<p>Samtlige Sameting</p>
<p>Handlingsplanens punkt 2.13 SAMISK PARLAMENTARISK RÅDS INTERNATIONELLA ENGAGEMANG</p>	<p>MÅL: Menneskerettigheter må styrkes slik at urfolk reelt kan bestemme over egen utvikling.</p>
<p>Beslut och åtgärder:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Delta i relevante internasjonale fora etter behov, og dersom det finnes økonomiske og administrative ressurser tilgjengelig (FN, EU og annet) • Delta aktivt i de fora der Samisk parlamentarisk råd allerede har status som deltaker:

	<p>-Nordisk Råds årlige sesjon (observatørstatus) og temasesjon (etter invitasjon)</p> <p>-WIPO (World Intellectual Property Organization / FNs Verdensorganisasjonen for immateriell eiendomsrett) mellomstatlige komité (IGC- GRTKF) om immateriellrett, genressurser, tradisjonell kunnskap og tradisjonelle kultur uttrykk (observatørstatus)</p> <p>-Møter i SCPAR (Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region / Den permanente arktiske parlamentarikerkomiteen / Arktalaš parlamentariihkkáriid bistevaš lávdegoddi) (Permanent deltaker)</p> <p>- Arktiske parlamentarikerkonferanse. (Etter invitasjon)</p> <p>-I Barentsamarbeidet (Arbeidsgruppen for urfolk og andre arbeidsgrupper, Barentsrådet, Barents regionråd og komité) deltar sametingenes oppnevnte representanter</p> <p>-Barents urfolkskongress (etter invitasjon)</p> <p>-Barents parlamentarikerkonferanse (etter invitasjon)</p>
Ansvarig:	Samtlige Sameting
Handlingsplanens punkt 2.14 ENHANCED PARTICIPATION - PROSESSEN	MÅL: Urfolkens folkvalda organ får delta i FN-systemets möten i egen kapasitet.
Beslut och åtgärder:	<ul style="list-style-type: none"> • Følge opp sluttdokumentet fra FNs World Conference on Indigenous Peoples (WCIP), bl.a. arbeide for at urfolks folkevalgte organ får delta i møter i FN systemet i egen kapasitet samt vurdering av muligheten for SPR å søke om observatørstatus i FN. • Undersøke om det er mulig for SPR å søke om observatørstatus i FNs generalforsamling • Stötta urfolkskoordineringsorganet (Indigenous coodinating body, ICB) funktion och delta i den • Stötta urfolkskoordineringsorganet (Indigenous coodinating body, ICB) funktion och delta i den • Kartlägga finansieringsmöjligheter för ICB, bland annat.
Ansvarig:	Sametinget i Finland
Handlingsplanens punkt 2.15 SAMARBETE SAMIRÁÐÐI/SAMERÁÐET	MÅL: Samordning av deltagande i internationella möten som angår urfolk.
Beslut och åtgärder:	

	<ul style="list-style-type: none"> • Se til at urfolkernes strategier og rettigheter blir tatt hensyn til i de ulike FN organer og at urfolkernes posisjon FN organene forbedres. • Arrangera samarbeidsmöten med Samerådets företrädare regelbundet i miljöfrågor (Sámi Caucus on Environmental Issues) och mänskliga rättigheter (Sámi Caucus on Human Rights) • De nordiska ländernas ODA-finansiering (utvecklingsbistånd) ger också ytterligare medel till alla sju sociokulturella regionala grupper. • Undersøke om de nordiske landene har fremmet urfolkspolitikk i de ulike FN organer • Studere Norges, Sveriges og Finlands finansiering som er tiltenkt urfolk og deres prosjektfinansiering og ON og EU -systemets tiltenkte finansiering og fremme liknende finansiering alle de de syv sosio-kulturelle regionale gruppene.
Ansvarig:	Sametinget i Sverige
Handlingsplanens punkt 2.16 SAMISK UNGDOM- ORGANISERING, INFLYTANDE OCH IDROTT	MÅL: Öka samiska ungdomars deltagande och inflytande Fler unga samer deltar i idrottsevenemang
Beslut och åtgärder:	<ul style="list-style-type: none"> • Genomföra en gemensam samisk ungdomskonferens vartannat år • Ungdomspolitiska rådets ledare eller annan företrädare bjuds in till Samisk Parlamentarisk råds plenumsmöten och styrelsemöten. Där de får möjlighet att rapportera om sin verksamhet. • SPR ska stötta samarbete mellan landsgränserna vid olika nationella och internationella arrangemang
Ansvarig:	Sametinget i Sverige
Handlingsplanens punkt 2.17 JÄMSTÄLLDHET OCH JÄMLIKHET	MÅL: Jämställdhet mellan könen och sexuella minoriteters lika värde förbättras
Beslut och åtgärder:	<ul style="list-style-type: none"> • Stötta effektivt de organisationer som arbetar med jämställdhet och jämlikhet • Se på möjligheterna att bidra till att det arrangeras en internationell urfolkskvinnokonferens i Sápmi.
Ansvarig:	Sametinget i Finland

<p>Handlingsplanens punkt 2.18 HÄLSA OCH SOCIAL</p>	<p>MÅL: Att säkerställa likvärdiga samiskspråkiga hälso- och sjukvårdstjänster för den samiska befolkningen i gränsområdena på samma nivå som den övriga befolkningen</p>
<p>Beslut och åtgärder:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Försöka få till ett samarbetsavtal mellan Finland, Norge och Sverige, där syftet är att aktivt undanröja hinder för gränsöverskridande samarbete, så att likvärdiga tjänster kan säkerställas för samerna där klientens behov är utgångspunkten.
<p>Ansvarig:</p>	<p>Samtliga Sameting</p>
<p>Handlingsplanens punkt 2.19 SANNING OCH FÖRSONING/ SANNHET- OG FORSONING</p>	<ul style="list-style-type: none"> • MÅL Koordinera arbetet med sannings- och försoningskommission
<p>Beslut och åtgärder:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sametingen informerar varandra om det pågående arbetet.
<p>Ansvarig:</p>	<p>Samtliga Sameting</p>
<p>Handlingsplanens punkt 2.20 RAPPORTERING OCH FINANSIERING</p>	
<p>Beslut och åtgärder:</p>	<p>Styrelsen rapporterar till Samisk parlamentarisk råd om uppföljning av handlingsplanen. Det är inte avsatt särskilda resurser till genomförande av besluten i denna handlingsplan. Samisk parlamentarisk råds verksamhet finansieras genom Sametingens egna budget.</p>
<p>Ansvarig:</p>	<p>Samtliga Sameting</p>
<p>Handlingsplanens punkt 2.21 GENOMFÖRA GEMENSAMT RENNÄRINGSSEMINARIUM</p>	
<p>Beslut och åtgärder:</p>	<p>Genomföra ett gemensamt rennäringsseminarium (klimatförändringar, påverkan på renskötseln)</p>
<p>Ansvarig:</p>	
<p>Handlingsplanens punkt 2.21 INTERREG DUODJI PROJEKT</p>	
<p>Beslut och åtgärder:</p>	<p>Inrätta ett Interreg Duodji-projekt i norra Sverige</p>
<p>Ansvarig</p>	

